

Teknologirådet

MØTE I TEKNOLOGIRÅDET

Tid: 01.12.08 kl 1300 til 02.12.08 kl 1200

Sted: Leangkollen hotell, Asker

Tilstede: Ingvild Myhre, Edel Elvevoll, Ragnar Fjelland, Gudleiv Forr, Elisabeth Harstad, Liv Lunde, Shahzad Rana, Edina Ringdal, Camilla Schreiner, Carsten Tank-Nielsen

Forfall: Jon Bing, Randi Haakenaasen, Alf Holmelid, Silvija Seres, Ola Dale

Fra sekretariatet møtte Tore Tennøe, Jon Fixdal, Christine Hafskjold, Åse Kari Haugeto, Jon Magnar Haugen, Kari Laumann og Hild Lamvik

Forslag til referat:

Vedtaksaker

V-sak 11.08 Godkjenning av innkalling og dagsorden
Innkalling og dagsorden ble godkjent

V-sak 12.08 Godkjenning av referat
Referat fra møte 20.10.08 ble godkjent

V-sak 13.08 Ny kommunikasjonsstrategi
Hild Lamvik presenterte kort kommunikasjonsstrategien for Teknologirådet 2009-2011 og de endringene som er tatt inn på bakgrunn av diskusjonen på forrige rådsmøte. Strategien ble vedtatt.

I tillegg ble Sekretariatet bedt om å komme tilbake med en plan for hvordan de enkelte rådsmedlemmene kan bidra til å formidle Teknologirådets arbeid også regionalt (i faglig og geografisk forstand).

V-sak 14.08 Nytt arbeidsprogram

Høsten 2008 inviterte Teknologirådet politiske partier, forvaltningen, frivillige organisasjoner, universitets- og forskningsinstitusjoner, næringslivet og enkeltpersoner til å foreslå temaer som bør belyses nærmere i rådets arbeidsprogram for 2009 og 2010. Idédugnaden resulterte i rundt 70 forslag innenfor en rekke temaområder.

Teknologirådet vedtok å innlemme følgende prosjekter i arbeidsprogrammet for perioden 2009-2010:

- Pasient 2.0
- Fremtidens skole
- Norge i internettøkonomien
- 50% utslippsreduksjon i privatbilismen
- Karbonfond
- Syntetisk biologi
- Bioøkonomien
- Penger i fremtiden

I tillegg vil Teknologirådet i 2009 videreføre arbeidet med følgende tema:

- Plan B – radikal klimaomstilling i Norge
- eHelse: Fremtidens alderdom
- Ungdom, internett og personvern (undervisningsopplegg)
- Nanomaterialer, risiko og regulering
- Genmodifisert mat og landbruk (EFTA-prosjekt)
- Internettpolitikk – en møteserie
- Samfunnsdialog

Prosjektene vil bli gruppert i følgende fire satsningsområder: Klima, helse, internett og banebrytende teknologier. Flere prosjekter kan bli vedtatt i løpet av perioden.

Drøftingssaker

D-sak 15.08: Finanskrisen, resesjon, depresjon? Hvordan vil Teknologirådets omgivelser kunne endre seg?

Einar Lie, professor i økonomisk historie ved UiO, og Teknologirådets Gudleiv Forr innledet til diskusjon.

Lie sammenliknet i sin presentasjon dagens finanskrisen med tidligere økonomiske kriser, og særlig den globale krisen etter 1929 og den norske finanskrisen i 1989-1990. Dagens krise er mer omfattende i den forstand at de aller fleste er direkte berørt gjennom ulike typer fond (pensjonsfond, aksjefond etc) og at risikoen er flyttet ut fra bankene i form av "securitisation". Krisen har også hatt en raskere spredning på grunn av globaliseringen.

Til forskjell fra de tidligere krisene, mente imidlertid Lie at vi ikke vil se noen grunnleggende endringer i samfunnsstrukturene som følge av dagens krise. Det er få som argumenterer for et helt nytt finanssystem, som det ble gjort etter 2. verdenskrig. I stedet vil dagens system antageligvis bli justert i retning av strengere tilsyn med finansnæringen og krav om transparens.

Norge har i dag dessuten store finansielle muskler som kan settes inn på mottiltak. Samtidig finnes det en lang rekke tiltak som lett kan igangsettes, blant annet innen utbygging av infrastruktur og oppussing av offentlige bygg.

Gudliev Forr understreket at vi har et stort handlingsrom overfor en slik krise. Vi har betydelige midler, ingen statsgjeld, og et i hovedsak velfungerende banksystem. Forr påpekte også at selv om statsbudsjettet i valgår ofte blir brukt for å ”vinne valget”, så er det heldigvis egnet til å håndtere en slik krise som den vi står oppe i nå. Krisen representerer en gyllen anledning for omstillingspolitikk, men Forr var usikker på om en slik politikk vil bli iverksatt. I det norske systemet er fordelingskravene bedre organisert enn hensynet til produksjonen.

Etter de to innleggene diskuterte hadde rådet en åpen diskusjon rundt finanskrisen, herunder hvordan vi kan og bør forholde oss til den i våre prosjekter. Det ble understreket at Teknologirådet i alle prosjekter der det er naturlig bør inkludere en vurdering av finanskrisen mulige konsekvenser for de problemstillinger man diskuterer.

D-sak 16.08 Plan B – radikal klimaomstilling i Norge

Jon Fixdal innledet til diskusjon om veien videre for prosjektet. Fixdal gikk kort gjennom arbeidet som var gjennomført så langt, og pekte deretter på de utfordringer man nå står overfor i prosjektet. Prosjektets hovedfokus er nå de muligheter og risiki som ligger i en omstilling av norsk næringsliv til lavutslippsøkonomiens krav, samt hvordan norske myndigheter kan bidra til at denne omstillingen blir mest mulig effektiv. Her vil diskusjon av politiske virkemidler stå sentralt.

Fixdal påpekte at en helt sentral utfordring er å finne passende nivå på drøftelsene av virkemidler. Det vil være en for omfattende oppgave å gå detaljert inn i hvert enkelt virkemiddel, samtidig må diskusjonen være detaljert nok til å kunne godtgjøre at en effektiv virkemiddelbruk vil kunne ha de ønskede virkningene.

Rådet hadde i møtepapirene fått tilsendt et første utkast til ”Fra rådet til tinget” fra prosjektet. På bakgrunn av utkastet og Fixdals innledning understreket rådet at klimautfordringenes alvorlige karakter fordrer en ambisiøs politikk. Det ble også understreket at et siktemål med prosjektet må være hva vi kan gjøre her til lands (til forskjell fra tiltak i andre land). Utover dette hadde rådet konkrete innspill til flere enkeltpunkter i det tilsendte utkastet. Disse tas med i det videre arbeidet med prosjektet.

D-sak 17.08 Nødnett – brukerevaluering

Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK) har forespurt Teknologirådet om å bistå i evalueringen av tidlige brukererfaringer med nødnett. Dette er til dels en ny rolle for Teknologirådet og sekretariatet ønsket å drøfte de prinsipielle sider av saken med rådet før endelig vedtak. Rådet ønsket ikke å prioritere et prosjekt der de viktigste teknologivalgene allerede er gjort. Det er heller ikke lekfolk som skal involveres i evalueringen, som har mer preg av tradisjonell brukertesting. Samtidig er det naturlig at Teknologirådet bidrar med sin ekspertise om metodebruk i en innledende fase dersom DNK har behov for dette.

D-sak 18.08 Invitasjon til å delta i søknader for EU-prosjekter.

Teknologirådet er invitert til å delta i ulike konsortier for flere interessante søknader for EU-prosjekter: AirportsAHEAD; Knowledge Brokerage as a Tool in Policy Making og Security Investment Assessment Methods (SIAM, en oppfølging av PRISE-prosjektet).

Tore Tennø gikk gjennom fokus og tematikk i prosjektsøknadene og hva Teknologirådets rolle er. Alle prosjektene bygger på eksisterende prosjekttemaer som er vedtatt av rådet tidligere. Rådet stilte seg bak søknadene med henvisning til at et europeisk samarbeidsprosjekt kan gi Teknologirådet bredere innsikt i temaene og resultere i politikkrelevante innspill på så vel nasjonalt som europeisk nivå. Eksterne midler er dessuten viktig for å opprettholde et høyt aktivitetsnivå.

D-sak 19.08 Teknologirådets bruk av ekspertgrupper
Et revidert utkast til notat ble godkjent.

Orienteringssaker

O-sak 06.08 Nytt fra sekretariatet

Tore Tennø orienterte om EPTA Conference and Council Meeting 2008, som fant sted i det nederlandske parlamentet i Haag 27-28. oktober i regi av Rathenau-instituttet. Edina Ringdal, Hild Lamvik og Tore Tennø deltok på vegne av Teknologirådet.

Siden 2006 har Teknologirådet hatt en sentral rolle i utviklingen av EPTAs kommunikasjon, og Tennø la frem tre videre tiltak: Utkast til en brosjyre om EPTA; et eget nettsted for EPTA-medlemmer på <http://eptanetwork.ning.com/> samt forslag til en årlig "10 på topp"-liste over aktuelle temaer. De to første forslagene ble mottatt med akklamasjon, det siste ble ansett som interessant og oversendt til britiske Parliamentary Office of Science and Technology (POST), som har presidentskapet for 2009.

Teknologirådet var også som en av fire institusjoner bedt om å lage en multimediapresentasjon om sitt arbeid med teknologivurdering (*technology assessment*) til åpningen av konferansen. Referater, film og bilder fra konferansen for øvrig finnes på en egen nettside www.eptaconference.eu.

O-sak 07.08 Pågående prosjekter

Tore Tennø orienterte om pågående prosjekter.